pacjent.gov.pl

Szczepienia dzieci – pierwsze 24 miesiące życia

Data aktualizacji
2024-05-27

Szczepienia w Polsce dzielimy na obowiązkowe i nieobowiązkowe

Szczepienia obowiązkowe

Bezpłatne

- przeciw WZW typu B
- przeciw gruźlicy
- przeciw rotawirusom
- przeciw błonicy, tężcowi i krztuścowi
- przeciw pneumokokom
- przeciw pałeczce hemofilnej
- przeciw poliomyelitis
- przeciw odrze, śwince i różyczce.

Płatne

- Są alternatywą dla szczepionki bezpłatnej z pełnokomórkowym składnikiem krztuśca.
- W jednej strzykawce (jedno wkłucie) podajemy kilka szczepionek, w tym szczepionkę z bezkomórkowym składnikiem krztuśca.
- Są to szczepionki wysoce skojarzone „5w1” i „6w1”.

Szczepienia zalecane – płatne:

- przeciw grypie
- przeciw meningokokom
- przeciw ospie wietrznej.

Obowiązkowe szczepienia w pierwszych 24 miesiącach życia – bezpłatne

Szczepienie przeciw WZW typu B

Wirus WZW typu B powoduje tak zwaną żółtaczkę wszczepienną. Szczepionka przeciw WZW typu B ochroni dziecko przed:

- zakażeniem od matki przewlekłą postacią zapalenia wątroby
- rakiem wątrobowokomórkowym.

Szczepienie przeciwko WZW typu B wykonuje się w pierwszej dobie życia – jeszcze w szpitalu. Kolejne

dawki podawane są w 2. i w 7. miesiącach życia dziecka. W przypadku szczepienia preparatem „6w1”, w którego składzie jest szczepionka przeciw WZW typu B, kolejne dawki podajemy w 2, 4, 5-6 i 16-18 miesiącu życia.

Szczepienie przeciw gruźlicy

Gruźlica to choroba zakaźna, która najczęściej atakuje płuca. Późno lub błędnie rozpoznana gruźlica może prowadzić do:

- śmierci
- ciężkiego kalectwa, np. porażenia mózgowego
- niewydolności oddechowej.

Szczepionka przeciw gruźlicy ma ochronić dziecko przed:

- gruźlicą o ciężkim przebiegu pod postacią rozsianą
- gruźliczym zapaleniem opon mózgowo-rdzeniowych
- zgonem w przebiegu gruźlicy.

Szczepienie przeciw gruźlicy podaje się dziecku przed wypisem z oddziału noworodkowego. W niektórych przypadkach lekarz może zmienić termin szczepienia. W szczególności kiedy dziecko ma obniżoną odporność lub waży mniej niż 2000 gramów.

Szczepienie przeciw rotawirusom

Szczepienie przeciw rotawirusom ma ochronić dzieci przed ciężką biegunką, która wymaga leczenia w szpitalu.

Szczepionka podawana jest doustnie. Podajemy 2 lub 3 dawki (zależy od preparatu). Pierwszą dawkę podajemy dziecku po ukończeniu 6. tygodnia życia, nie później niż przed ukończeniem 12. tygodnia życia. Ostatnią dawkę najlepiej podać przed ukończeniem 24. tygodnia życia.

Szczepienie przeciw błonicy, tężcowi i krztuścowi

Krztusiec, tężec i błonica to ciężkie choroby, które wywołują poważne powikłania.

- Krztusiec powoduje: zapalenie płuc, uszkodzenie mózgu.
- Tężec powoduje: zapalenie mięśnia sercowego, krwiaki wewnątrzmięśniowe.
- Błonica powoduje: zaburzenie pracy serca, uszkodzenie nerwów.

Aby zapobiec tym chorobom, stosuje się szczepionkę skojarzoną zwaną DTP (przeciw błonicy, tężcowi i krztuścowi). Szczepionka podawana jest w jednym wstrzyknięciu. Zapewnia ochronę przeciw trzem chorobom.

Szczepionka przeciw błonicy, tężcowi, krztuścowi jest zazwyczaj podawana w:

- 2. miesiącu życia
- 3-4 miesiącu życia
- 5-6 miesiącu życia
- 16-18 miesiącu życia.

- W przypadku zastosowania preparatu „5w1”, w którego składzie jest szczepionka przeciw błonicy, tężcowi i krztuścowi, kolejne dawki szczepionki podajemy w 2, 3, 4 i 16-18 miesiącu życia.
- W przypadku zastosowania preparatu „6w1”, w którego składzie jest szczepionka przeciw błonicy,

tężcowi i krztuścowi, kolejne dawki szczepionki podajemy w 2, 4, 5-6 i 16-18 miesiącu życia.

Szczepienie przeciw pałeczce hemofilnej typu b

Pałeczka hemofilna typu b to bakteria, która jest przyczyną ciężkich chorób. Bakteria może wywołać u naszego dziecka:

- zapalenie oskrzeli
- zapalenie ucha środkowego
- zapalenie nagłośni płuc
- zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych
- sepsę.

Szczepionka przeciw pałeczce hemofilnej typu B podawana jest zazwyczaj w:

- 2. miesiącu życia
- 3-4. miesiącu życia
- 5-6. miesiącu życia
- 16-18 miesiącu życia.

- W przypadku zastosowania preparatu „5w1”, w którego składzie jest szczepionka przeciw pałeczce hemofilnej typu B (Hib), kolejne dawki szczepionki podajemy w 2, 3, 4 i 16-18 miesiącu życia.
- W przypadku zastosowania preparatu „6w1”, w którego składzie jest szczepionka przeciw pałeczce hemofilnej typu B (Hib), kolejne dawki szczepionki podajemy w 2, 4, 5-6 i 16-18 miesiącu życia.

Szczepienie przeciw poliomyelitis

Poliomyelitis to „choroba brudnych rąk”, którą wywołują poliowirusy. Choroba może spowodować u dziecka:

- niedowład
- nieodwracalne porażenia mięśni
- śmierć.

Szczepionkę przeciw poliomyelitis podaje się zazwyczaj dziecku w:

- 3-4 miesiącu życia
- 5-6 miesiącu życia
- 16-18 miesiącu życia.

- W przypadku zastosowania preparatu „5w1”, w którego składzie jest szczepionka przeciw polio (IPV), kolejne dawki szczepionki podajemy w 2, 3, 4 i 16-18 miesiącu życia.
- W przypadku zastosowania preparatu „6w1”, w którego składzie jest szczepionka przeciw polio (IPV), kolejne dawki szczepionki podajemy w 2, 4, 5-6 i 16-18 miesiącu życia.

Szczepienie przeciw pneumokokom

Pneumokoki to bakterie, które są coraz częściej odporne na antybiotyki. Najczęściej wywołują:

- zapalenie gardła

- zapalenie zatok
- zapalenie oskrzeli
- zapalenia ucha środkowego
- zapalenie płuc.

Jeśli bakterie trafią do krwiobiegu dziecka, to mogą wywołać:

- zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych
- sepsę
- inwazyjną chorobę pneumokokową.

Szczepionkę przeciw pneumokokom podajemy dziecku w 2, 4, i 13-15 miesiącu życia. Wcześniakom i dzieciom z grup ryzyka ciężkiego przebiegu inwazyjnej choroby pneumokokowej podajemy łącznie 4 dawki szczepionki w schemacie 3+1 (3 dawki szczepionki w odstępie co najmniej 1 miesiąca oraz dawkę przypominającą, w 11-15 miesiącu życia).

Szczepienie przeciw odrze, śwince i różyczce

Odra, świnka i różyczka to wirusowe choroby, przed którymi chroni szczepionka MMR.

- Odra powoduje: biegunkę, zapalenie ucha środkowego, zapalenie płuc, zapalenie mózgu, drgawki, podostre stwardniające zapalenie mózgu, małopłytkowość.
- Świnka powoduje: zapalenie jądra i najądrza, zapalenie trzustki, zapalenie ucha środkowego, niedosłuch, zapalenie stawów, zapalenie mięśnia sercowego.
- Różyczka powoduje: zapalenie spojówek, bóle mięśniowe i stawowe, małopłytkowość, zapalenie mózgu, wady wrodzone.

Aby zapobiec tym chorobom, stosuje się szczepionkę skojarzoną zwaną MMR (przeciw odrze, śwince i różyczce). Szczepionka podawana jest w jednym wstrzyknięciu. Zapewnia silną ochronę przeciw trzem chorobom. Do uzyskania maksymalnej ochrony potrzebne są 2 dawki szczepionki.

Szczepionka MMR przeciw odrze, śwince i różyczce jest podawana w:

- 13-15 miesiącu życia
- 6 roku życia.

Obowiązkowe szczepienia w pierwszych dwóch latach życia – płatne

Liczba szczepionek, które trzeba podać dziecku w pierwszym roku życia jest długa. Dlatego niektórzy rodzice decydują się na szczepienia skojarzone. Chcą w ten sposób zwiększyć komfort dziecka podczas szczepienia i ograniczyć liczbę wkłuć i wizyt szczepiennych.

Szczepienia skojarzone to płatna alternatywa dla standardowych szczepień bezpłatnych. Są to tak zwane szczepionki wysoce skojarzone : „5w1” lub „6w1”. W jednym zastrzyku zawierają kilka szczepionek.

Zalecane szczepienia w pierwszych dwóch latach życia – płatne

Szczepienie przeciw grypie

Grypa to ostra choroba zakaźna, wywoływana przez wirusy grypy.

Szczepienie chroni dziecko przed grypą oraz jej ciężkimi powikłaniami, tj. bolesnym zapaleniem ucha, zapaleniem oskrzeli, zapaleniem płuc.

Szczepionkę przeciw grypie zaleca się wszystkim dzieciom, które ukończyły 6 miesięcy życia. Szczepienie powtarzamy co roku, na początku sezonu grypowego. Najważniejsze, żeby szczepienie odbyło się przed szczytem zachorowań na grypę, który w Polsce ma miejsce w styczniu-marcu. Szczepionka przeciw grypie dla dzieci dostępna jest w postaci wstrzyknięcia (po 6 tygodniu życia) lub w postaci podawanego donosowo aerozolu (od 24 miesiąca życia). Dzieci w wieku od 6 miesięcy do 8 lat, które wcześniej nie były szczepione przeciw grypie, powinny otrzymać 2 dawki szczepionki w odstępie co najmniej 4 tygodni. W kolejnych sezonach podajemy 1 dawkę szczepionki.

Szczepienie przeciw meningokokom

Meningokoki wywołują niebezpieczną inwazyjną chorobę meningokokową (IChM), która stanowi bezpośrednie zagrożenie zdrowia i życia. Dlatego osoba z podejrzeniem takiego zakażenia powinna natychmiast trafić do szpitala. Za większość przypadków IChM u małych dzieci odpowiadają meningokoki serogrupy B. Dopiero w następnej kolejności serogrupy C oraz W.

Dzieciom w pierwszych miesiącach życia zalecane jest podanie szczepionki przeciw meningokokom grupy B. Liczba dawek zależy od wieku, w którym rozpoczynamy szczepienia (zwykle 4-3 dawki).

W następnej kolejności zalecana jest szczepionka przeciw meningokokom grupy ACWY. Liczba dawek zależy od wieku, w którym rozpoczynamy szczepienia (zwykle 2 dawki).

Szczepienie przeciw ospie wietrznej

Ospa wietrzna jest ostrą chorobą zakaźną wywołaną przez wirus ospy wietrznej i półpaśca. Choroba może wywoływać:

- zaburzenie czynności ośrodkowego układu nerwowego (zapalenie móżdżku, mózgu, czy opon mózgowo-rdzeniowych)
- zakażenia bakteryjne skóry
- małopłytkowość
- zapalenie nerek, mięśnia sercowego, stawów, nerwu wzrokowego czy porażenie nerwu twarzowego, zapalenie móżdżku

Zaleca się podanie 2 dawek szczepionki dzieciom po 12 miesiącu życia. Dzieciom z grup ryzyka ciężkiego przebiegu ospy wietrznej oraz dzieciom z ich otoczenia szczepionka przeciw ospie wietrznej dostępna jest bezpłatnie.

Jak zaplanować szczepienia?

- Pierwszych szczepionek (przeciw gruźlicy WZW typu B) nie musisz planować. Te preparaty podawane są jeszcze w trakcie pobytu dziecka na oddziale noworodkowym.
- Kolejne szczepienia warto ustalić w trakcie pierwszej wizyty w przygodni (wizyty patronażowej). Taka wizyta odbywa się zwykle w 2-3 tygodniu życia dziecka.

Sprawdź **Przewodnik po szczepieniach ochronnych dla rodziców małych dzieci (PDF)**

Kalendarz szczepień

W Polsce szczepienia realizowane są zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych. Taki kalendarz szczepień jest aktualizowany co roku.

Podczas pierwszej wizyty patronażowej w przychodni:

- Ustal z lekarzem schemat szczepień Twojego dziecka – szczepienia bezpłatne, czy wieloskładnikowe (płatne).
- Poproś lekarza, aby omówił z Tobą kalendarz szczepień dziecka. Pamiętaj, że lekarz może dopasować szczepienia do indywidualnych potrzeb Twojego dziecka.
- Zapytaj o szczepienia zalecane (nieobowiązkowe) i ich harmonogram.
- Ustal, gdzie możesz kupić szczepionki płatne – jeśli się na takie zdecydujesz (przychodnia, czy apteka).

Sprawdź **Aktualny kalendarz szczepień**

Jak przygotować się do szczepień?

Przed szczepieniem nie musisz wykonywać dodatkowych badań. Na szczepienia zabierz ze sobą książeczkę zdrowia dziecka. Możesz także wziąć:

- pieluszkę na zmianę
- mokre chusteczki
- smoczek (jeśli jest taka potrzeba).

Jak przebiega szczepienie?

Szczepienie dziecka składa się z etapów:

1. Kwalifikacja do szczepienia – wywiad lekarski z rodzicami/opiekunami dziecka. Podczas rozmowy lekarz poinformuje Cię o ewentualnych niepożądanych odczynach poszczepiennych.

2. Badanie dziecka – sprawdzenie stanu zdrowia dziecka i wykluczeniu infekcji.

3. Podanie szczepionki.

Przeczytaj także

Zaszczep się na zdrowie

Szczepienia chronią nas przed zachorowaniem, ciężkimi powikłaniami, a nawet śmiercią z powodu choroby zakaźnej. Mają szczególne znaczenie w czasie pandemii COVID-19. Sprawdź, jak zadbać o Twoje dziecko i siebie

Szczepienia noworodka w pierwszej dobie życia

Szczepienia rozpoczynają się już w ciągu pierwszych 24 godzin od przyjścia na świat dziecka. To wtedy noworodkom podaje się szczepionki przeciw dwóm chorobom zakaźnym — wirusowemu zapaleniu wątroby typu B (WZW typu B) i gruźlicy

Mleko mamy najlepsze dla dziecka

Światowa Organizacja Zdrowia zaleca, aby mama karmiła dziecko wyłącznie piersią do końca szóstego miesiąca życia dziecka. A potem kontynuowała karmienie przez dwa lata wraz z produktami uzupełniającymi. Dlaczego?